

4. Карпенко Т. Екологічні збитки включають викиди шкідливих речовин в атмосферу й забруднення ґрунтів. 03.05.2023. URL: <https://uworld.news/news/rosiia-zruinuvala-35-naftobaz-v-1002596.html>
5. Савицький О. Україна зможе подолати сміттеву кризу. Що передбачає ухвалений Радою закон? 20.06.2022. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/06/20/688345>
6. Sustainable Development Goals. https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/sustainable-development-goals_en
7. Про Цілі сталого розвитку України на період 2030 року. Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
9. Кучма К. С., Легеза Ю. О. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері екології та природних ресурсів: процедурний аспект : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 192 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-674-4-75>

CODIFICATION OF INFORMATION LEGISLATION AS A DIRECTION FOR IMPROVING THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF PRINTING ACTIVITIES

КОДИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Приймак О. О.

*здобувач,
Науково-дослідний інститут
публічного права
Київ, Україна*

Pryymak O. O.

*External Postgraduate Student
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Аналіз чинного стану адміністративно-правового регулювання поліграфічної діяльності, проведений у попередніх підрозділах цієї роботи, дає підстави стверджувати, що відповідний нормативний масив характеризується певною фрагментарністю, термінологічною

неузгодженістю та відсутністю єдиної концептуальної основи. Норми, що визначають адміністративно-правовий статус суб'єктів поліграфічної діяльності, порядок їх взаємодії з органами публічної адміністрації, а також механізми державного контролю (нагляду) у цій сфері, розпорошені між значною кількістю законодавчих і підзаконних актів різної юридичної сили, ухвалених у різні періоди й на підставі неоднакових методологічних підходів. Така ситуація не лише ускладнює правозастосування, а й породжує колізії, прогалини та дублювання, що об'єктивно знижує ефективність публічного адміністрування у відповідному секторі.

Вихідним методологічним припущенням цього дослідження є теза про те, що удосконалення адміністративного законодавства у сфері поліграфічної діяльності не може зводитися до точкового коригування окремих норм. Йдеться про необхідність системної модернізації, що передбачає перегляд концептуальних засад публічно-правового впливу на цю сферу з урахуванням, по-перше, конституційних гарантій свободи слова, свободи інформації та свободи економічної діяльності; по-друге, зобов'язань України у зв'язку з набуттям статусу держави-кандидата на членство в Європейському Союзі; по-третє, безпекових викликів, зумовлених збройною агресією проти України та потребою захисту національного інформаційного простору.

Слід наголосити, що поліграфічна діяльність посідає особливе місце в системі суспільних відносин, оскільки вона одночасно перебуває у двох площинах правового регулювання. З одного боку, це господарська діяльність, спрямована на систематичне виготовлення друкованої продукції з метою отримання прибутку, а отже, вона підпорядковується загальним засадам державної регуляторної політики у сфері господарювання, зокрема принципам мінімізації адміністративного втручання, презумпції правомірності діяльності суб'єкта господарювання та відповідальності держави за надмірне регулювання. З іншого боку, поліграфічна діяльність є матеріально-технічним складником реалізації конституційного права на свободу вираження поглядів і поширення інформації, що зумовлює підвищену чутливість будь-яких обмежувальних заходів у цій сфері та потребу їх суворої відповідності критеріям законності, легітимної мети й пропорційності.

З огляду на викладене, перший – і, як видається, визначальний – напрям удосконалення полягає у здійсненні систематизації відповідного законодавства шляхом нормативного закріплення критеріїв відмежування таких категорій, як «видавнича справа» та «поліграфічна діяльність».

У правовій доктрині традиційно вирізняють кілька форм систематизації: інкорпорацію, консолідацію та кодифікацію [1, с. 34-40; 2, с. 15; 3, с. 58-59; 4, с. 12 та ін.].

На нашу думку, з урахуванням обсягу й неоднорідності нормативного матеріалу оптимальним видається поєднання консолідаційного та часткового кодифікаційного підходів, що має бути відображено в розробці та прийнятті Інформаційного кодексу України, де окремою складовою мають бути визначені положення про зміст та принципи реалізації видавничої справи в цілому і зокрема, поліграфічної діяльності.

Станом на сьогодні нормативно-правова база інформаційної сфери характеризується значною кількістю законодавчих актів різної юридичної сили, прийнятих у різні історичні періоди та нерідко побудованих на відмінних концептуальних засадах (про що зазначалось у підрозділі 1.4), що ускладнює правозастосування, породжує дублювання правових норм, прогалини у правовому регулюванні та неоднозначність їх тлумачення.

Особливістю кодифікації інформаційного законодавства є те, що вона має бути втілена у комплексному переосмисленні всієї системи інформаційних правовідносин, визначенні єдиних принципів їх правового регулювання, побудові узгодженого категоріального апарату, чіткому розмежуванні предметів правового регулювання окремих інститутів інформаційного права та встановленні взаємозв'язків між ними [5; 6]. Відповідно, кодифікація повинна супроводжуватися не лише систематизацією законодавства, а й його модернізацією відповідно до сучасних викликів цифрового суспільства, розвитку інформаційних технологій та європейських стандартів.

У цьому контексті особливого значення набуває вирішення питання нормативного врегулювання поліграфічної діяльності. Незважаючи на традиційне сприйняття поліграфії як виробничої галузі, фактично вона є невід'ємним елементом функціонування інформаційної сфери, оскільки забезпечує матеріалізацію, тиражування та введення інформаційної продукції в суспільний обіг. Саме на етапі поліграфічного відтворення інформація набуває форми, придатної для масового поширення, а тому поліграфічна діяльність об'єктивно стає складовою інформаційних процесів поряд із видавничою діяльністю, розповсюдженням інформації та функціонуванням засобів масової інформації.

При цьому аналіз чинного законодавства свідчить про відсутність комплексного нормативного регулювання поліграфічної діяльності як самостійного інституту інформаційного права. Законодавство переважно концентрується на регулюванні видавничої справи, авторського права, функціонування друкованих медіа, державної

підтримки книговидавання, технічного регулювання продукції та окремих аспектів господарської діяльності поліграфічних підприємств. Безпосередньо ж поняття «поліграфічна діяльність», її правовий статус, принципи здійснення, суб'єкти, адміністративно-правові режими, механізми державного контролю та гарантії свободи здійснення відповідної діяльності залишаються нормативно не систематизованими.

Література:

1. Систематизація законодавства України як важлива складова правотворчої діяльності в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської. Київ : Алерта, 2024. 248 с
2. Голюк Р. Г. Систематизація українського права: поняття та види: автореф. ... дис. канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2015. 20 с.
3. Гетьман Є. А. Функція упорядкування підзаконних нормативно-правових актів в нормотворчому процесі органів виконавчої влади України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. Випуск 2. Том 3. С. 58.
4. Кузнєцова Н. С. Забезпечення якісної систематизації законодавства як важлива складова правотворчої діяльності. *Правотворчість в Україні: перспективи законодавчого врегулювання: збірник наукових праць / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, Н. В. Міловської*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 12–14.
5. Концепція кодифікації інформаційного законодавства України. URL. <https://lawmaking.academy/wp-content/uploads/Systematyzatsiya-zakonodavstva.pdf>
6. Максименко Ю. Є. Шодо структури Інформаційного кодексу України URL.<https://goal-int.org/shhodo-strukturi-informacijnogo-kodeksu-ukraini/>